

26 ապրիլի էջ 37—45 կը պարունակէ Մինդրի յէնէն եւ Ով քահանայք եւ վարդապետք որդերը:

ԵԻՇԱՍԱԿՈՒԹԻՒՆ կայ միայն էջ 167 ա, առաջին գրչէն. «Կարդացողքիւ. եւ ստուցողիւ. սոցա. եւ գծողիւ բազմամեղ. զարարի, եւ զինողի իմ առնել յիման արժանի գաստեանն քի եւ նմա փառք յաւանս Ամէն»

34.

ԿՈՉՈՒՄՆ ԸՆԾԱՅՈՒԹԵԱՆ

(1858-էն քիչ յետոյ)

Թուղթ՝ արդի վիճակի մէջ 140: — ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ 22×14×3,5 սմ.: — ԳՐՈՒԹԻՒՆ մարութ, միասին: — ԳՈՐ անցման բոլորգիր, որ է բոլորգիր եւ նոտրի միջին տեղը. տող 29: Թանաթ սեւ, գլուխներն ու սկզբնատողն զարմիր, անպող: — ՆՈՒԹ՝ շատ չափաւ եւ անտողի քաղաքակաթ թուղթ: — ՎԱՅՄ՝ չուն: — ՎԱՅԱՄԱՆՔ՝ սկզբն եւ վերջն թղթերը պակաս. մասցեալը դեղնած, բայց անվնաս: — ԴԱՅԱՄԱՆ ԹՈՒՆՆԵՐ, ԼՈՒՍԱՆՑԱՅԱՐԻ, զարդագիր են լինան: — ԳՐԻԶ՝ ծակոր սարկաւազ. ստացող՝ Մինաս կոմսաւոր. ինչպէս՝ 1858-էն քիչ յետոյ, որովհետեւ այս թուին է վախճանն զորո սարկաւազին բնոյն:

26 ապրիլի կը պարունակէ. 1. Կերդի նորաստեղծացող կաշուին ընծայութեան ծառերը, էջ 1—129, սկսելով Գ. ծառին կէտէն. «աստեալը ընդրութիւնք. զի ամուսնութիւնք ախարհ... ուխտք եւ դաշինք, եւ Հասնելով մինչեւ Ը ծառին վերջը: 2. Թուղթ Կերդի նորաստեղծացող եղբայրկապոր. Եւ կոստանդիանոս թագաւորն վասն երեւելոյն նշանի սուրբ խաչին յերկինք. էջ 129—131բ. 3. Գրիգորի եպիսկոպոսի անցացող յաղագս երգերգոյն. Գահաւորակ արար իւր արքայ... էջ 131բ.—140բ (կիտան, մինչեւ «յաղագս որդի գեղեցկապէս եւ ընդանեալ որդիսանհոգիութեան ուղիւթիւնս տեսութեանն»:

ԵԻՇԱՍԱԿՈՒԹԻՒՆԲ. ԵԻՇ գլխաւոր յիւսաակարեւը կորուսած թուղթերուն մէջն է, զոնէ ասոր զախաւը կը լցանեն այն 17 յիւսաակութիւնները, զոր առաջին գրչէն կ'ընէ ամեն ծառէ վերջ, այսպէս էջ 5բ, 15ա, 19բ, 23ա, 31ա, 35ա, 37ա, 42ա, 48բ, 54բ, 64բ, 77ա, 87ա, 97բ, 107ա, 118ա եւ 129բ: Այս յիւսաակութեանց մէջ գրչէն կը յիշէ իր բոլոր ազգաստեղծ մաս առ մաս, այնպէս որ անոնք թէեւ միմեան կրկնակի, բայց գրչէն միշտ նորոգ թիւն մը կը պարունակեն: Չանց ընելով յիւսաակեց մէջ միայն կրկնած մասերը, մնացեալ բոլոր կ'արտագրէ՞մ այսպէս:

Էջ 5բ. Չկարաւս ողորմութիւն եւ զմեղաւոր գրիւ յարք սարկաւազ եւ զմեղաւոր իմ եւ զմարգարիտն իմ յիշեալք առաջին քի նոյն մերոյ ընդ նմին եւ զբեռնէն իմ. զորմանեն. եւ զյակորն. եւ զտոյնն իւրեանց զաւակաւք յիշեալք ի աք: եւ զտապաւաղ նր մասնուն գլխաւոր կրաւնաւորն յիշեալք ի քն յն ի աք մեր:

Էջ 15ա. Չմեղաւք խաւարեալ օգին եւ զբազմապէս գրիւ յարք սարկաւազ... Ընդ նմին եւ զեղբայրն իմ զխալեղն. եւ զգրչին իմ զախալ խալեղն. եւ զգիտան իմ զարգահմ...:

Էջ 19բ... Ընդ նմին եւ զամուսնին իմ զթարքան որ աղայ Հասակաւ փոխեցաւ առ քն յոյն մեր եւ մեղ իրոտ եւ անբաւ մարմանք Հասուց, յիշեալք առաջին քի նոյն մերոյ, եւ զտապաւաղ նր մասնուն գլխաւոր կրաւնաւորն յիշեալք...:

Էջ 31ա... Ընդ նմին եւ զհաւարաբայրն իմ զմարմալ իմ իւրեանց զարմաւք...:

Էջ 35ա... Ընդ նմին եւ զմարքուն իմ զաւակաւք եւ զիւր տանաւէն զիւր յաւակաւք իւր զարմաւք...:

Էջ 37ա... Ընդ նմին եւ զհամաւոր Հարմերն իմ որ են ինձ զեռեկիք. զիւր յաւակաւք...:

Էջ 42ա... Ընդ նմին եւ զհաւարաբայրն իմ զաք յակոր եւ զման իմ զտղթութիւնութիւնն. եւ զհաւարաբայրն իմ զմամուլ որ կուսուրթ զնոյց առ քն...:

Էջ 54բ... Ընդ նմին եւ զհաւարաբայրն առ քն զզապն իմ զաքահմ. եւ զմամն իմ զապալախութիւնն. եւ զիւր եղբայրն զզաքարեալ աղան եւ զաւելքսաւնան. եւ զիւր քաւն մամալութիւնն եւ զիւր յաւակաւք...:

Էջ 64բ... Ընդ նմին եւ զհաւարաբայրն առ քն. զգիտեն իմ զապիւնն, եւ զամբն, եւ զմարմաւն եւ զիւրապէսն յիշեալք առաջին քի նոյն մերոյ, թվ: պէ: ի ապրիլ ամսոյ փոխեցաւ ի քն ֆարմաւաւ...:

Էջ 87ա... Ընդ նմին յիշեալք ի քն զհաւարաբայրն կըզհայրն իմ զապար սակիւնն որ էր ինձ աւագանին Հայր. եւ զընթամայրն իմ զիւրութիւնն իւրեանց զարմաւք...:

Էջ 97բ... Ընդ նմին յիշեալք ի աք զամուսնին իմ զմարքան որ աղայ Հասակաւ փոխեցաւ առ քն յոյն մեր եւ ինձ անմիթիւր սուգ կ'էթող. ոչ ոչ լայնոյս որդի փրկին յարմաւթի Հորհեացէ իւր միւսանեամ զալքատեանն եւ նմա փառք...:

Էջ 107ա... Ընդ նմին իմ զաքիւնն եւ զմայրն իմ զնաւակաւք...:

Էջ 129բ... Կատարեցաւ գիրքը ընծայութիւն որ ի որդոյն կիւրղոյ եւ ասացեալ ի փառս քի նոյն մերոյ որ է աւարհնալ յախաւանս ամեն:

Ասոյցմէ զատ էջ 59բ կայ Հետեւեալ նորաւ գիր լուսանցարութիւնը՝ տալիս գրչէն. եւ աք յանեղք գոյով արեղայ յաւաղայ բեկ իր կկաւ ի վր զ նեղաց զմեղ որ եւ անոնց ի գորաւագին վայր ոչ ոչ ու ոչ: Եւ արեւացու եւ գեղեր որ զայս գիրը գրեցի Ամէն թվ. Ը. Ը. Ը.:

35.

ՄԱՇՏՈՑ

?

ԹՈՒՆԹԸ 197: — ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ 17×11,5×5 սմ.: — ԳՐՈՒԹԻՒՆ նրկալին, իւրացանլիւր 12,5×3,5 սմ.: — ԳՈՐ բոլորգիր. Թանաթ սեւ. վերագործը կարմիր, իսկ սկզբնատողն բաց մանրակապտի. տող 19: — ՆՈՒԹ՝ թուղթ: — ՎԱՅՄ՝ կաշուալ փայտէ: — ՎԱՅԱՄԱՆՔ՝ կաշու թրքուած, թղթերը թափած, պատուած, փառած ու բորդոնած, տեղ տեղ պակաս. 26 ապրիլի արդէն անգործածուն է: — ԴԱՅԱՄԱՆ ԹՈՒՆՆԵՐ

էջ 1 ա, 3 ա—4 բ: — ԼՈՒՍԱՆՑԱՂԱՐԻՆԻ միայն քանի մը նստ ու շատ անգրեւատ: — Յիշատակարան ըմտ չընենով ԳՐԻԶ են թուրքովն անձանքս:

Մաշտոցի մակերը էջ 1բ—2բ երկրորդական գրիչը մը գրած է. «Խրատ Տողեշտէզ գոր սասցեայ է որքայ մը: Արար ամ զմարեն...»: Մեռեկի ողբեր չկան, որով կարելի է ըլլար գտնէ մեռաւորապէս որոշել թուականը:

36.

ՄԱՇՏՈՑ

?

ԹՈՒՂԹԸ 179: — ՄԾԺՈՒԹԻՒՆՆ 14,5X11X5 սմ.: — ԳՐՈՒԹԻՒՆ միասին, ոչ կանխաւոր: — ԳՐԻՐ քոտգոր, Թանայք՝ սեւ, վերնագրերը, սկզբնատողներն ու սկզբնատողները պարզ, կարծր: Տող 17—19: — ՆԻՒԹ՝ թուղթ: — ՎԱՂՄ՝ կաշնպատ փայտ: — ՀԱՆԳԱՄԱՆԸ՝ փտաւոր, մկնակեղ, ՚հն եւ անգործանքի. սկզբն եւ վերջն թղթերը կը պակսեն: — ԴԱՅԱՐԻ ԹՈՒՂԹ, ԼՈՒՍԱՆՑԱՂԱՐԻ եւ զարդագրեր չկան, նոստանքը կտրուած են կազմի ժամանակ: — ԳՐԻԶ եւ ստացող? Մտեփանոս ք. տեղ եւ թուական անյայտ:

ՅԵՇԱՍԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. Բ. էջ 14բ. Չհաջեցաւ գրիչը գտեփանոս զատացող սորա:

էջ 53ա. (ոտար գրիչ) Ե՞ք նա ռուբրմսցի? Ընէս գաղթին եւ իւր ձեռքաց Ամեն պղծարին եւ իւր կուէլացոյն ամբ:

էջ 68ա. Բն նա քա նր խաչիչ լուսաւորեա եւ պայծառացոյ զհօգի սասցեղի սորա:

էջ 102ա. Բն նա քա նր մկրտութիւն. եւ յովանեւ կարեփանի քարեփանութիւն զորմեա գրչի սորա եւ ձեռքացն, եւ նա մղգայնացն: եւ կարգացողաց. եւ լուսաղայ ամեն:

էջ 143ա. Բն նա ռուբրմի գրչի մաշտոցին միջ տեփանոսի եւ մանաւորապէս ամբ:

էջ 168ա. Բն նա ռուբրմի ստացողի նր մաշտոցի, եւ մանաւորապէս եւ աշխատողաց. եւ մեղադար տեփանոս գրչի, եւ իմ ձեռքացն, եւ նա մաշտաւոր ամբ:

էջ 178ա. Եւս առաւել եւ ինչ ռուբրմսցի քն նա մեղաւոր եւ Բազմիչ փնաւ գրչի տեփանոս առաւորաւն ԶԻ՛, որ զանաւն ունիմ եւ գրչորն ու: եւ ձեռքացն իմաց գրիչոր ԶԻ՛ եւ խաթու մեկնի առ նա փոխեցն, եւ կողակցն իմ, մինչդէռ եւ եղբարն յաճախեա ԶԻ՛ եւ առաւելի որ փոխեցաւ առ նա ռուբրմ թուայ ԶԻ՛ եւ կարգացողաց. եւ լուսողց ամեն:

37.

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ՌԶ = 1631.

ԹՈՒՂԹԸ 196: — ՄԾԺՈՒԹԻՒՆՆ 15X10,5X3,5 սմ.: — ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ մաշտը, Մարսին: — ԳՐԻՐ՝ նոսր. Թանայք՝ սեւ. վերնագրերն ու սկզբնատողները կարմիր, տող 17—18: — ՆԻՒԹ՝ նստ, ողորկ եւ պակտակ թուղթ: — ՎԱՂՄ՝ կաշնպատ քարակ տախտակ: — ՀԱՆԳԱՄԱՆԸ՝ շատ մաշտը: — ԴԱՅԱՐԻ ԹՈՒՂԹ՝ էջ 73 ա, 93 բ, 94 ա, 147 ա, 159 բ, 160 ա. մկնակեղ յետոյ լցուած են յիշատակարաններով: — ԼՈՒՍԱՆՑԱՂԱՐԻ կամ զարդագիր չկայ: — ԳՐԻԶԸ՝ մեծ մասը

Միւրիթը, յետոյ Դանիէլ եպս. եւ այլք: Թուական՝ Միւրիթը ՌԶԻ = 1635 թուին, իսկ Դանիէլ եպս. ՌԶ = 1631 թուին:

Չեռագիրս զպարտեանի. 1. Գիւրիք է որ զմարդն ի շարէ ի զատ պահէ. էջ 1. 2. Յաղագս վանն է բաժնի աշխարհայ... Յառաջին բաժնի աշխարհայ ընական եւ մարդիկը գիշտանիւ. էջ 1բ—4բ. 3. Ձեռն է որ աստ տը մեր յաքս թէ անհարկ չորք ամիսք եւ. էջ 4բ—5ա. 4. Բանք ժողովածու արարեալ է իմաստնոց վանն աւգտու թեան. Առաջին արարութեան եղին գործք... էջ 5ա—բ. 5. Նշանադրոյց գարուցն. էջ 5բ—6ա. 6. Վանն հաշի տարա ամա շրոյ աւուր ժամաց. էջ 6ա—բ. 7. Անանի շիրակաքիչն սասցեալ է հայոց վարկապետին. յաղագս բարձրութեան երկրի (իմա երկրի). էջ 6բ—7բ. 8. Թարգմանու թիւն քաղաքացի որ ամէ իմաստուն քհանն ժողովեալ էր ի բազում գրոյ եւ եղեալ ի մի տուր. Աւետեաց երկիրն յեմ է... էջ 7բ—10ա. 9. Յաղագս առմարական արեանի ց'այնէ եւ վանն ինչ պահաւի գրեցան եւ թէ յորում ժամանակի. ամիսք: 6. Երթեմ ծագեաց լոյս... էջ 10ա—12ա. 10. Առաք Բանախաւառաց. Ասեն թէ ի ստմ'պոյ յարէ պ'տիկը էր... էջ 12ա—բ. 11. Յաղագս աշխարհագրութե. 13ա—43ա. (յարեանացոյ աշխարհ հասած աշխարհագրութեանն) 12. Արեւ. տառնի թ ստորութիւնն այս են. Գապուցութեան. Որակ... էջ 43ա—46ա. 13. Մանանիք են խաթից. ք. զե երեք ժամանակը բնարին. էջ 46բ. 14. Վանն ինն դասակ եր'ցոյ. 47—48ա. 15. Սակի աւերման իլինին եւ շինելոյն հաւմ. էջ 48բ—50բ. 16. Այլուս. իլինական պատերազմն եմն ամ գումարեցաւ. էջ 50բ—51ա. 17. Ի քաղաքնէ քաղածու. ի խմանակս մահմետի հասեալ առ մեղ այր... էջ 51ա—66ա. 18. Գաղաք եւ շինաւղցն. Սմախի թգրն զմիտ շինեաց... էջ 66ա—68ա. 19. Վանն չորսգետնոց որ ելանեն դրախտն. էջ 68ա—69ա. 20. Այլ եւ ի եւ բ (42) գետք եւ գնացք նոցի. էջ 69ա—72բ. 21. Անեբու անունները, Անեք բժն մ'գրէից, Որդիք յաղապ աղաք. էջ 72բ. 22. Արարեալ է աշխարհացոյց նորոյ թարգմանին, եւ երկրորդ լուսաւորչին վարդանն վրդայ'տի պարզ եւ համառ աւտ տեւութեամբ. էջ 73բ—101ա. 23. Պատմութիւնի սր Գեղարդեանի եւ այլ անարեւականացն քի. էջ 104ա—108ա. 24. Աշխարհացոյց համառաւտ է աղին (ոտանաւոր աշխարհագրութեան). էջ 108ա—115բ. 25. Գանի մի հին աշխարհագրական անուններու նոր բացատրութիւններ. ինչ. Եբեթիա հայապ է... էջ 116ա—117բ. 26. Յաղամայ մինչեւ ի ձեռնդն քի (ժամանակագրութեան). էջ 117բ—118ա. 27. Նշանադրոյց գարուցն այս են. էջ 118ա. 28. Բաշայայտումն եւ անուանակոչութիւն սր առաքելոց եւ իւղաբեր կանանցն. էջ 118բ—120բ. 29. ...Կրնակի պարզեւնեց զմարք (նախեր. գանք քաղաքից, կրաստ). էջ 121ա—124բ. 30. Ըմաւոն եւ զեւի եղբայր կատարեցին զանաւորութիւն... էջ 124բ եւ յետոյ 127ա (կէսէն). 31. Արք. այսբանեաց անարաից հրաշքից

(Արթըր Նարեկէն) . էջ 125ա—127բ. 32. Գովեստ եւ տաղը—աճք վզապա՛ց զոր ասացեալ է, եւս—մեծին եւ տիեզերաշնչայ վարկասպտին գր՛գրի տաւ. թեւացոյն, զոր ես նուազ բանասիրաց հաւաքեցի փղորքի շատե՛ համառու բաներ. էջ 127բ—132բ. 33. Թուարանկան սեղեկութիւն՝ օտար գրէէ. էջ 133ա—բ. 34. Տօմարգիտութիւն. էջ 134ա—146բ. 35. Իբր գրչապէ՛ծ օտար գրէէ. էջ 146ա—բ. 36. Տալ. Ահեալ փառաւ(որեալ) դրանքիւ զարման. էջ 149ա—150ա. 37. Տալ. Արեգակ—նափայլ գեղով լի լուսին. էջ 150բ—151բ. 38. Տալ. Երկինք յերկինք իմաց արարէք. էջ 151բ—153բ. 39. Տալ. Ամենան վեցերորդի կարապետին. էջ 153բ—154բ. 40. Տալ. Ամենահաւատարմ հիգուտար Գաւթի. էջ 155ա—158ա. 41. Տալ. Աստուածամկն Մարիամ երկինք դէտոյ պանայի. էջ 158բ—159ա. 42. Պատմութիւն Գովասափու ոտանաոր՝ կիտան. էջ 161ա—163ա. 43. Տօմարգիտութիւն. էջ 163բ—176բ. 44. Այլտ՛մ ժամանեալ մեր աւարտ եւ ի կատարումն թարգմանութեան (գովոյն Երրորդութեան վրայ) . էջ 177ա—178ա. 45. Օրհնութեան ձեւեր. էջ 178բ—179բ. 46. Այլեւայլք. ժամանակագրութիւն, Անուանք գատաւորաց, խրաղք, Անուանք հողմաց (մեծ մասը օտար գրէէ) . էջ 180ա—184բ. 47. Նախերգանք քարոյից. էջ 185ա—196բ.

ԹԵՃԱՏԱՎՈՒԹԻՒՆՔ. էջ 34բ. Կնիք յըսանքնեւնի փակագրով:

էջ 66ա. Ով պատուական ընդերջողք յորժամ ընթանայք զպատմութիւն օտու մարգարէին մահ. մեծի զնա մեծի էք եւ զան մեծանայ փառաւորեցէք. Եւ գնակիտան գրչիւ զփիթար յիշման արժանի առնէք եւ զծնադան իմն. եւ յիշողք յիշեալ լինիք յաւուրն աներկի. ամ:

էջ 146բ. Ես գանիէլ եպոյ. ըստանդօյնի զսոս առաւարտար գրեցի: Թ՛ւն. ա. ձ. ամբաս. մայիս ամսոյ. ձեւամբ իմով գրեցի... արեւոյնի կարգհանա... անարժան եւ իշէ ողորմին առեւ եւ ողորմի նա իւրեան. միւս անգամ զայտանան. եւ ով որ հանդիպի կամ աւրինակելով կամ կարգաւորով ողբին. եւ հայր մեղա առեւ նա ողորմի ասողին հոգոյն. փառք յառնեմ ամեն: (Գրուածքը յետոյ գիտամար ընթեւած, որով տեղ տեղ անընթեւանի):

էջ 158ա. Ես անարժան բանի սպասաւոր մեղաւոր... ամբաս գրեցի: Թ՛ւն. հ. ր. ձ. ամբ. (Նոյն պէս մեղանով ընթեւած եւ անընթեւանի. մայիս թուականն է անպարտ):

էջ 160ա. Կնիք յը՛՛քի. ձեւ. Թ՛ւնեւոր. էջ 163ա. ապրիլ ամսն ժը օր բլին: Ով որտե սիրեցեալ երբայր անմղադիր լինուք զպատմաց մերոց աւրինակն այս եր թուիթ էր անկեր: միահամուռ գնիք. բճիթ: որ ես գրեցի:

38.

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ՊԵՆ = 1416:

ԹԻՒՂԹԸ 297: — ՄԾԻՌԹԻՒԹԻՒՆ 14×9×6,5 սմ.: — ԳՐԻԹԹԻՒՆՆ՝ երկրորդ, իւրացանշւելոք 9×3 սմ.: — ԳՆԻՐ քուրդեր. թամաք սնե, զլուսնիւնն ու սկզբնա-

տառերը կարմիր. տող 21: — ՆԻԻԹ՝ Թուղթ: — ԿԱԶՄ՝ կաշեպատ փայտէ: — ՀԱՆԳԱՄԱՆԻՔ՝ կազմը կտրուած եւ քանդուած, Թիւրքոն մայրերը սեղան, քայքայ անվաս: — ԴԱՏԱՐԻ ԹԻՂԻԹ՝ էջ 1ա—2 բ. 73 ա—բ. 216 ա—բ եւ 297 բ: — ԼՈՒՍԱՆԻՍԱՐԴԻՔ՝ շատ անարժան: — ԳԻՐԻՔ՝ Սարգիս Եսիկիպոս. Թուական, ՊԵՆ = 1416. տէր եւ տեղ անմասնոք:

2եւագիրս կը պարունակէ. Աւետարան ըստ Մատթէոսի. էջ 3ա—72բ. Մարկոս. էջ 74ա—124ա. Լուկաս՝ էջ 125ա—215բ. Թովհանէս 217ա—275բ. Իր ընդ եղբարս՝ էջ 276ա—281ա. Այբն առաջին բզեքեղ արդա. էջ 281բ—284ա. Այբ անընդհատ քան զԱստուած. էջ 284ա—287ա. Այբն Աստուծոյ ասեղ մարմակա. էջ 287ա—292բ. Հաւատով խոստովանիմ. էջ 292բ—296ա. Կանոն, յսնի եւ Նախարարութիւն շուսին աստարաները:

ՅԵՃԱՏԱՎՈՒԹԻՒՆՔ. էջ 3ա. Զատարգիս աղանձ, յիշել ի տը եւ նա զանգ (Մատթէոսի խորանի մէջ):

72բ. Զատապետեալ եւ զեկացեալ հոգով անձն նգիս կոչեցեալ եպոյ եւ գործովք թափուր ի յամ մասնաց քարեայ աղանձ յիշել ի տը եւ նա զանգ յիշէ ամեն, ը օրն գրեցաւ գրուիս:

74ա. Զմեղս յիշեց (Մարկոսի խորանի մէջ): 101բ—102ա. Վայ որ ձեռու կու դադայ ու ազգի ազգի իբրս կու աւրեմ ինչ առնեմ որ ձեր եմ ու աշխ վատատեւ ե ի. տարի է որ զեր կու գրեմ թաղութի արեք:

124ա. Զմեղս աշխ յիշել ի տը:

124բ. Արդ Նորագեցու նր ասեւորան ձեւամբ աստանուն երեմայիս անուանք քչայս գործով թափուր յամ քահանայագործութենէ եւ սեկերն զիմաւք կամ ի պատրանք ախարհի անգարմ մեղաւոր հանգեմ ծնուղաւք եւ աղգականաւք? աղանձ յիշել ի տը եւ նա զանգ յիշէ: (Բարբաղի ճերտած. օտար միջոցնեւ ըով միայն կրցայ կարգաւ):

185բ—186ա. Վայ որ զանգ եւ գողման է ու աշխ վատատեւ եւ ես ձերացեալ կամ. Ի. տարի է որ կու գրեմ:

215բ. Զատապետեալ եւ զմեղսաներկ անձն եւ հոգով մեռեալս, եւ մարմնով մայրեալ նա գրէլ առնամք նկայ եւ գործով թափուր ի յամ քահանայագործութենէ եւ սեկերն զիմաւք կամ ի պատրանք ախարհի անգարմ մեղաւոր հանգեմ ծնուղաւք եւ աղգականաւք աղանձ յիշել ի տը եւ նա զանգ յիշէ ի տը նա զանգ:

Անք. Զմեղսաներկ քի եւ զմեղս քչա. աղանձ յիշել ի տը եւ նա զանգ յիշէ:

267բ—268ա. Վայ որ ձեռու կու դադայ ինչ առնեմ ուսեւ լեմ կարել որ չգրեմ թաղութի արաւք զն նոյ:

275բ. Զմեղսաներկ եւ զեկացեալ հոգով. լաւապար ձորմանով աշխ կուրացածն նոյ աղանձ յիշել ի տը եւ նա զանգ յիշէ ամ. Թ՛ւ. պկէ. անկէ. Ժնն աւարտեցաւ:

281ա. Գն նա յո տը ընկալ զհոգի մեղացեալ ծառայի նոյ ոչնի վա ինչ կանմարդ հոգոյ իմոյ բազման մեղս աշխ. Ով պատուական նր հանդիպողք պղտաւակով աղանձ զանգ: Որ եւ զքալ հաւաքեալ մեր,

համայն (անուշիք բերուած)։ Արդ գրեցաւ սա ի թա-
գաւորութիւն հնեմայ զոր միակեց կոչեն ի հայրապետու-
թիւն։ տն գրեգորքի ի թվիս ինքն։ զոր յառա՛ մայ եղև
սով սաստիկ ընդ նմ աշխարհս եւ առաւ դամապկոս ի
խազան խանաւն։ Արդ աղաքնմ զընթերցողս չէնել մե-
ղայսք խորորութիւն եւ սնայապետ գորտս։ այլ յիշել զմե-
ղուցեալ գծող յաղաքութեամբ և եւ որ զմեղ յիշել բարոյ
բանիւ եւ ինք յիշեցի յողորմած բարեբար փրկէն տ-
մեն։ (Գլխաւս յիշատակարանն է այս, որմէ յետոյ
եղածները օտար գրէն են)։

Ի՞նչ 201 ա. Զվերդին ստացող թաղարմայն եւ
հոգեւոր երգարարին Զխաչս պղ-ղուն՝ եւ զհայրն իւր
մանաւորն. եւ զմայրն աննային՝ եւ զեղբայրն զհոր
քհնյի, աշխարհս եւ աւետիքն՝ եւ իւր աղբիւն զշահ-
զաւէն, յիշելով ամեն։

Ի՞նչ 201 բ. Եւ արդ ես խոյ(ապ-ղոս թալաքա-
նեցի մանաւորի աղաւ. զնեցի զայս տեսար իմ եղբայր զհոր
քհնյիին համար ի թվիւթեան հայոց Ռ. 2. Ա. ի հայ-
րապետութիւն քն ի միմիածնաւ, ան աղ միմիս կիցիկոյն.
եւ ի թղրութիւն պարսկաց. շահս պապին թուան շահս սե-
փուն. եւ է յաթու շահս սեփուն լսապահս որ կոչն
չու. եւ անք կան քրիստոնէայք բզմ. եւ ունին վանք
եւ տնայապետք միջոց. եւ կուսանայ. եւ եկեւէնցիք
հայոցս. Ժ. եւ ֆուսկայ. ք. եւ որք երգէր կամ օրի-
նակէք զվերդին ստացողին ի բերանով ողորմի սակե
նմ ձեզ ողորմացի ամեն։ հայր։

42.

ՄԱՅՐ ՄԱՇՏՈՑ

24 = 1321.

ԹՈՒՂԻԹ 311 (Հնաշուկեղով առաջին պահա-
նակը)։ — ՄԵԾՈՒԹԻԽԻՆ 29X21X10 սմ.։ — ԳՐՈՒԹ-
ԹԻԽԻՆ միասնիւ, իւրաքանչիւրը 22X7 սմ.։ — ԳԻՐ
խոշոր բոլորգիր. ստղ 22. Թանաք սեւ. վերնազերքը,
սկզբնատառերն ու սկզբնասողորդ վարդազոյն եւ կար-
միր։ — Նիւթն՝ բամբակեայ թուղթ։ — ԵՆԶՍՄ՝ կաշե-
պատ ճաշտ տախտակ։ — ՀՆԱԳԱՄԱՆԻՔ՝ գոնացուցիչ։
— ԴԱՍԱՆԻԹ ԹՈՒՂԻԹ պահպանակը եւ 311 բ. — ԼՈՒԹ-
ՄԱՇՏԱՍԶՈՒՐԻ եւ զարդագիրք քն եւ անարժէք. միայն
ստալին երեք կայ ճասարակ մակատ մը ուր նկա-
րուած են երկու վարդ։ — ԳԻԹԻԶ Մատթեոս քահա-
նայ. տեղ ծախել. ստացող ծախելի միջաբանութիւնը։
Թուական 24 = 1321:

ԵՆԶԱՍԱՆԻԹԻԽԻՆԻՔ. (պահպանակին վրայ).
ՈՎ եւ պահարան թուրքս կտրի Սատանայ եւ կոյրն
հնէի (հեկեցա) (նշոյ երեւր կայ եւ ուրիշ մէկ երկու տող
գրութիւն, բայց բնութեան)։

Ի՞նչ 69 ա. ՈՎ երկրպագուք քն եւ հաւատա-
ցեալ ժողովուրդք՝ յերես անկեալ աղերսմ մաղթա-
նաւք տառապեալ եւ ամենաթշուա. երկելի ծերչու զի՛
'ի ի՛ որակ տան նմ ինչ գծողք ուղայ զանցանս 'ի
ձեռն քո նշանիս՝ եւ ձեռն մի՛ եւս յիշեցի։ ամեն։

Ի՞նչ 72 ա. Զմեղուցեալ յիշեալ աղաքին։
Ի՞նչ 73 ա. ՈՎ քն ընթերցաւք. բարեխաւս քեզ
տաւնդ այդ մեծ։ մեղապարտ բողոքն զմողութիւն հայ-
ցեայ ի մեղաքաւուչ աշին։

Ի՞նչ 86 բ. եւ 85 ա (լուսանցքի վրայ օտար գրէ)
մարկոս կոնաւոր։

Ի՞նչ 96 ա. Զմեղապարտ մատթէ յիշեալիք։

Ի՞նչ 114 բ. Զամենակը եւ զմշառ. ծրիլց զմատ-
թէ յիշել նմ ողորմայն։ աղաքնմ վն ան, զի եւ գուք
լինիք յիշեալ։

Ի՞նչ 126 բ. Ատանաւոր պարտիք յիշել զամենա-
մեղ ծրիլց զմատթէ։

Ի՞նչ 131 բ. Զմեղամակարդ. եւ գտառապետ.
գծող ոտրին զմատթէ յիշման ճարտարի վարկից ով քն
նոր ժողովուրդք։ զի եւ դուք լինիք յիշեալ։

Ի՞նչ 135 ա (օտար գրէ)։ Եւ մանուկ ծառայ նոյ։

Ի՞նչ 159 ա (օտար գրէ)։ Ծառայո ըն թու մայի մեի
քահանայք եւ անուսեքք առաքելիկն։

Ի՞նչ 173 ա. Զեկեկին զմատթէ գրիչ յիշեալիք՝
ՈՎ նմարեալ հարք եւ եղբայր։ զի եւ ինձ հասցե
մանս յայսմ՝ հրապարակաւոր թողութեցք. այս-
լինիք-անօղք. զի եւ ձեզ հասցե մանս սրբոցն աղա-
թիւք։ ամեն։ թվ. չս։

Ի՞նչ 179 ա. Զմեղապարտս յիշել հայոցմ վն ան։
Ի՞նչ 190 ա (լուսանցքի վրայ օտար գրէ)։ Զմե-
ղաւոր ... եթ յիշ եւ նմ։

Ի՞նչ 248 բ. ՈՎ նմարեալ հարք եւ եղբայրք եւ
համարեն ժողովուրդք նոյ. գտառապետ եւ գահնա-
թշառաւ մատթէ յայսմ՝ անգուղ յիշեալիք եւ թողու-
թիւ մեղայ հայոցեալիք ի քն. եւ նմ յիշողայք ողոր-
մացի ամեն։

Ի՞նչ 310 բ. Փառք եւ առանձնեայ եղբարս նախութիւն
եւ միջ նմութեն. որ զիմ զմիսցի եւ զտկար բնու-
թիւն արժանացող տեսանել զվերդի գիծ մատենին։ այս-
տորիկ։ ամեն եւ եղբի եղբի։

Ի՞նչ 310 բ (օտար գրէ)։ Եւ շողիկ միտ-
չայոցք։ (քերական եւ հաղիւ ընթեանի) գնեց զվեւա-
մաշտոցս իմ հաղալ արեւածիւր. ի յիշատակ ինձ եւ
ծնողաց իմոց. հորն իմոյ մկուլին եւ ձորն իմոյ խորիկին
եւ նմ արեւան մերձաւորաց իմոց եւ... թի՛ տիկ...
(մեղաքաւ բերուած)։

ԳԻԽԱՐՈՐ յԵՄԱՆՈՒԹԵԱՅ (բուն գրէն, էջ 293—
300)։ Երշտառակարան գրոց Զոր ի կողմի պսմ՝ ի օշոյն
ժամու առաւոր պարտին անվեան ընթեանակ առնա-
փան։ Սկիզբն ամենային եւ պահաւան նմ ճանաչի հաւ-
ատով եւ իմաստուն տեսողաց։ անհեղ եւ անսկիզբն.
անմահ եւ անվեանան. անուր եւ աներբ. ոչ զկեալ եւ
ոչ զպարեալ։ որ ամենեցուն զյինեն նա եւ զամե.
նեւեան յերաբանին. ր տեսակ արհեստ՝ զարդարանոյ՝
'ի հոգի. 'ի շուշ. իմաստ. 'ի զեղ. 'ի գլխո. եւ 'ի
գաւրութիւն. զիմանալին եւ զգալիս։ եւ զի ողայ
իրկեակ զողով, անհաղորդք միմանց. բաժանեալք եւ
որոշանք. իւրացանիւր սահմանի 'ի նեղ. կալով.
ինքնակամ եւ անձեռնանք. ունելով իմաստ եւ զաւ-
րութիւն. իմանալ զարարիւն. եւ զպատմաւ ամենային
եւ աւելի չճանայս նորայ. ՈՐ եւ յայտնան վրիպեալ
զտալին շարին. եւ մայրն անհաղաղութիւն. մարտն
կորստան եւ խանդարին ամենային՝ Եացելոյ։ շեղեալ
'ի պատմաւ եւ որ բարեալն էր առթիւ։ եւ ինքնակոր-
ծան կամար. կամեցաւ նմ լինել ընդ նոյ. եւ ունել
զի նեղեղյան ընդ ձեռամբ։ եւ փոխանակ այնի կամեցաւ
կատարման. անկեալ 'ի պատմիցն զոր ունէր. եւ տա-
րամերժեալ 'ի բարձրութենէն՝ խոնարհեցաւ եւ ափեւ-
ցաւ. իսկ ապա իմաստապետն անհաղաղ հարձակ-
հարձակ խորհրդեանք առնել կնքաւն մի յերկրոցունց,
տեսակ խոնարհութիւն եւ բարձրութիւն, այսինքն իմա-

նայոյն ատեմ՝ եւ յապալոյս շարկապ երկուց զատու-
ցեալ աւստրալացիք ընտելեցնել, զի միացուցանելով զերս-
կանեան, եւ ընդ ինքեամբ նշտաւնելով զամենայն խա-
փանեացէ՛ զլարին զի ներքո ճանապարհէն, եւ զի յաւա-
զառեան խորհրդեալմբ եւ զործն եւ իմաստութիւն. ոչ
վաղեղացեալ անկարար հակակա՛ ՚հանել ի բարձրագոյնն
փառաւ, եւ ի կատարեալն տեղի՝ առ հանդերձեալն եր-
հանել, այլ եղ զնա ի տեղով ինքեանման. որ եւ
միջտաճանն. ալոյ ինքն զգրպան ասեմ՝ յեղեմ ընդ
արեւելոյ, եւ եղ պատուեալն. պահել նմա եւ առնել։
Որ եւ այժմ անշայն խորհրդոյ եւ կամաց հանդեր-
ձեալ՝ հետաճա՛տ եղեալ չարին. ոչ տանելով մեծի
տաւժին եւ տաւաճանցն, ինքեան զրկանաց, եւ ոչ
զհեծաւար հոգեզէնն յերուսն տեղով զերազուանել
եւ անխելականի տեսանել։ Բանդի այս եւ կամի
արարելն՝ եւ կատարուի հանդերձեալ խորհրդոյն. տա՛լ
նմալ զտեղի՛ անկելին։ Ապա. այսու նախանեալ, աման
զտեսալ ինքոյ չարութիւն զհնարաւոր եւ զարիմաստ
զաղտնի՛ զուսն անիծեալ. եւ նովա. պատրեալ զկինն
անմեղ՝ եւ անկիրթ, որ ոչ եր տեղեղ չարին խորհրդ-
ոյ՝ եւ ոչ նախաւազարգաւ զըս ունելով ի բնան
խորեւթիւնն։ զի որո հաւանեալ չարին իրաւաւ, եւ
մաւաղեալ զպատուէրս անման, եկին զմահարարն
զաւզու իւր ասն իւրեմն ընդ իւր եւ կերան։ Եւ
յայնմանէ՛ զմահ ժաւանգեալ՝ եւ զմեղութիւն լուսն-
զին փառաց, եւ զրեւել, ոչ միայն ի բարձրայեղեւ
դարձան եւ ի փառաց, այլ եւ որ հանդերձեալն եր
կշննել։ Եւ փոխանակ այնք անհասն եւ անպատու
ճոխութեանն. անկեալ ի յաղքեւս, թաւալէն. ի
մեղս եւ յանաւերութիւն. հաւասարեալ անասնոց
անբանից, եւ ճշեանց զեւանց՝ եւ բազմատեսաց։ որ
եւ ոչ ի տոյն մնալ շատեցեալ. այլ եւս զատթարա-
զուան հասալ վիճակի, ըստ այնմ թի՛ ցանկերոյ եղե-
րանց որ խզեցն եր կերակուր եւ ոչ ոք սայր։ զի որ
փոխեաց փառաւ անեղծին նի՛ ի նմանութի՛ պատկերաց
զհեղանկին. մարդ՝ եւ անասնոց՝ չարեանեաց եւ
թռչնոց, այլ եւ անշէնց քարանձ եւ փայտից, եւ
նիւթից պատկանեաց եւ անաղագ, զիւնչ ապա-
լ պարտ եւ սակ զանբարեաց կորսնասն անտեսանելի։ Իսկ
սպոյ անտաճման բարին, եւ ամենայն բարեաց պատ-
ճանն։ ոչ կարեցեալ տանել զկրօնաւոր իւրաստեղծ
պատկերին։ այլ ամենահնար իմաստիւն իւրովք որով
հաղորդո արար ինքեան. եւ զայն եւս հնարաւորեաց
նոյրին իմաստ՝ զի ինքեանով զինքեան կանգնեացն ի
զլուրմանէն։ Դպիս՛ պատարագաւն հաղեկ, եւ յաւա-
զրութիւնն եկովայ, ապախարութիւնն եկովաք. տա-
պառարութիւնն նոյի, հաւատալովն արբամեմ. պա-
տարագրելով իսահակայ. անտեսութիւնն յակովբայ
ողջխոհհարմի յովեփաւ. եւ այլ սոյնպիսեալ։ զոր
նախատապաց զիւրոյն զպատկերն եւ զմեծն փրկութիւն
խորհրդոյ, ընդ ազաւս եւ իրթնաստեղծի կերպել։ զոր
յետոյ մարգարէիւն բացափայլեալ ի զանազան տեսակս
եւ ի ձեւս։ մինչեւ ինքն թի՛ զլիւթիկն եկեալ կատա-
րեաց զամենայն կամս արարական իրքոյն առ իւր արա-
րածն։ զիւնամին կապեաց եւ զիրուսեալաց ցամա-
լ, զերկիրս եկելն արարեալ եւ զմարդիկ ընդ հոգնալկս
խաւանեալ. եւ զամենայն արարածս շարկապան ինքն
մանեալ միացոյց. աւրինակ իմն իրեն. սաղմն ի յար-
գանդի, զամենայն զարթիւն մարմնոյ զնարգ, զլին եւ
զուրկերս՝ յիւրն շարկապեալ։ հոգեւն լմանալեալ

բաժանգանեալ կրէ՛ զամենայն։ Այսպէս եւ ըստ այնմ
տարեանի, ա՛նն մեր հնարաւորեալ զգիտն մեր եւ
զընդիմեալն միութիւն զոր զարգարեաց մարգարէիւք.
պարագայն աւազեալաք. պակասզեաց արար մարտի-
րասաք։ ուստի եւ զառ յապա եղիւրցս՝ հնարաւորելով
զկեան, ի ձեւն զանազան կարգայն եւ կրանից եկե-
ղեց յաւանգնել ճատատեալն։ Ի ձեւն անմասն եւ
քնազգեաց անայց։ զոր ի մի հաւաքեալ Կր չայրն
մեր եւ արիւնեալան վարագոյնն մաշոյց. եմո՛ղ մեզ
զանն անկողողտելի եւ աննանկարատաս ճանապարհ
եւ մեւս կենաց յաւիտեան. եւ ընդ նմ միութիւն։
Բանդի այլ զանշունչ եւ զանկենդան նիւթս ի քա-
րանց եւ ի փայտից տուն եւ տեղի նի՛ հնաշարքին։
անշայն շերտա՛ն երեւանաւորեալ. դրսեալ իմա-
նայն եւ սպայն։ Սայ եւ զնման կենաց ի մեղ՛ պատա-
րեւելով մեզ զքեւ. ի նայն նիւթից անզգայից՝ վերն-
ծիւզէ։ Սայ զարարածքեանն յաւիտե՛ աւեսեացն
վերսայն մեծանի յորդոն եւ ժաւանգրող կենդան
յաւիտեանից։ Սայ արեւութիւն շուրջ շերտնայն զործե՛
առ ի յաւազու ամենայն Սայ զամենայն նիւթս անարգ
պատաւանգարեալն։ Սայ եւ զարեւոյ անզգիւց, արգանգ
նր. եւ սեղան նւիրաց եւ պատարագայն նիւթս. յաւրինէ։
Սայ զարեւութիւնն՝ նախատեղծիցն ի զուգարարութիւն
կուսից արու. եւ իւրց վերջապիւն ընձեռն գրաւա-
կան տալով զպատկերնիւթս. աննիւթիւն եւ յաւի-
տեանականին։ Սայ յերկրութեւ. ի պնդել եւ ի շերտից
փայտից. զերանաստ ձայնին տա՛ մեզ զնայնայ, զար-
թաւեցանելով յերկեղն նիւ եւ ի սէր։ Սայ զպատու
արմեաց զկալն. եւ զհնամեծ արդիւնեաց, կենաց
մարդկան ի կցորդութիւն եւ ի նւերս նիւ արժանեաց
շնորհաւորութիւն։ Սայ ի հաւաքից անբանից ողջալէզ ան
մատուցանել։ եւ զհնարեալ փոխեցիւցն յիշատակաւ
այսու փառաւորէ։ Սայ զայն հիւթմանն անհիւթ-
եւութիւնն նիւ պատաւարորդն։ Սայ զիշտաւացեալն ի
մեղս յապաղեալութիւն անեղծ սքե՛ եւ մաքրէ։ Սայ
զարձեալ պատուութիւն՝ տալով արձակել եւ ժաւա-
զորդ յաւիտեանից կենեացն կացուցանել։ Սայ զմարդկան
ա՛ղգ հոգեղնաց, դերապատեւ քան զհեքնապի երեսն-
ցուցանել. ի զանազան կարգոյ եւ յաւրինանս. կեն
սարկաւազաց արբաւազաց. քահանայից եւ սար-
կաւազուհեաց։ Սայ զհոգին անման զոր վերստին
փլմանն եւս աւազելոցն, նիւթական եւոզմն ընձեռն
ամենայն հաւատացելոց։ Սայ զամենեւեան առ հաւա-
րակ զարեւ եւ զկանայս եւ զաննիւթիւն, ի մանանկութիւն
մարմնոյ եւ արեանն ան հրաւիրել։ Սայ զհրճարեալն
ի կենցաղոյ, ի մեծոց մինչեւ ցփոքունս՝ յերազման
լիւր կորսն։ եւ յաւիտեանս բարեհաճեալեալ եւ ի
ձեւն հոգնալկի բարեաց աւաղորդութիւնն առ քն ու-
ղեւորէ։ Սայ զեղեւանն ի դիրս հանգստին իւրեանց
պահելով անշարժ եւ անխարագն. անմայելի եւ
դիւպակն բարեաղանց, արբանայն կնքով իւրեւմ՝ անն
մատուցանել։ Սայ եւ զշնորհար արքոյ՝ եւ անշայն մար-
տիրոցայ ի տեղ-լէ ի տեղի փոխափոխելն անբարե-
կութիւնն մանանաւորի։ Սայ զերաշտութիւն՝ փառապա-
ր, ցամաքս եւ ի հաւաքար կամս փոխել։ Սայ զերդ-
մասնալկս յանգստիւթիւն, եւ զպղծեալն կերակուրա-
յաղքեալ սրտի զղլանալեալ թողութիւնն. եւ մաքրութիւն
արժանացեալն։ Սայ՛ եւ յամենայն տեղի ուր չիցն
արժան. տուն եւ տեղի՛ յաղաթից կապեալ մաքրա-
ղարդէ եւ պայտաւացուցանել։ Սայ եւ զնայն ինքն

զանգուանք աւերեալութիւնն. զոր յայմամ առաքել ետ իւրոց, որոց առաքելոցն, այժմ մնաց ի գլխի հասնեալ կաթարեայ եւ կատարէ մինչեւ ի վախճանս: Արդ որ այսպիսեաց եւ այդքանեաց ի առիթմ եւ պատճառ. Որոց եւ ամենայն որ վկայէ՝ զի ոչ պատճառեալ սեկեմեթեանսք եւ հոգի անապիւքս, այլ ճշմարտութիւն հուրիւնն յայտարարութիւն: Ոչ ոք ոչ ամառն ընդորդին անագործութիւն՝ զայս անաւանել, եւ կամ նշնն ինչն շունչ եւ հոգի անապիւքս զի զմախահարցն սրբոց. եւ զմարգարէիցն, եւ զառաքելոցն եւ զանապիւքեաց հայրապետացն եւ վարդապետացն հոյսն:՝ ոչ մասնաւորաբար այլ բովանդակ ընդորդին՝ ի սոյ հակաբեալ տեսնեմ, մեռութիւն զմեռն մեր քմ զանգուան: Ոչ որդի զայս ամենայն նկատելով. Եւ առաւելուցեալ ի կենաց. եւ զրաւեալ մահու. գտա՛կ չարեաց եւ առաւմարժեալ ի բարոյն, աւտագրութեան անապիւքս ուխտոց. եւ ամենեւին զբխեալ ի մասնաւորացն ինչն բարոյն. զոր եւ ինչն զիտեմ եւ ի զիր հաստատեալ վկայմ ճշմարտապէս խոտանակելով. զանհարկ եւ զանբաւ չարեաց ինչ զամբար որք են անխելեմ եւ անթելիւ: Ոչ ինչ անելով մասն զործք բարեաց, բայց յոյս միայն առ ինչ. եւ հաւատ հաստատուն եւ անխաղախ. զոր թաքցցանել կամ ուրանալ ոչ եւ պարտաւ որ միայն ինքեան ի տեսանելի՝ եւ հաստատելի իր եւ ես յայս յոյս վտանջեալ եւ ի ոչն հաւատ ապաւինեալ. ի ծեղաբոյժ ժամեմ անաւանելու եղէ ի զինն այժմ անապիւքս տառի. տկար մարմնով եւ անզարկ անապիւքս. կացեալ ի լուսոյ աչքս՝ եւ զողորմեալ մեռալի, եւ իւրաքարեալ մատաք. որ եւ նոյն ինքն զինք վկայ եւ ասացեալս աբղ զայս ամենայն ի բաղ զնելով պատճառ. հաւատալով առ. զին եթի յոյս ոչ երբեք ամալեցեցանել զի որ ամենահայնն եւ եւ զամենեցուն զվեհմն կամի եւ զիմե վառանալ շնորհ: Կարող է ի ձեռն շնորհալուծեցն որ յայմամ առաւ վերանայն արմատաւորաց. վերտնի եւ զիս մասնաւորել եւ զիստեալն զարեալ պարգեւել: եւ այս անբնիւր իս պարգեւել. ոչ անորաւ չարք իմ եւ եղբարք՝ եւ նրա առաւել շնորհեցողք եւ լուսոյ: Ոչ որդի յերես անկեալ առ թոս ձեր ազերեալ բանիւ եւ մեծաւ թախանձանալք ինդրեմ զի զպարգեւեալն ձեզ շնորհ՝ յառաւանկին պարգեւելու. ոչ յայտնմամբ, եւ կամ նախանձու՝ եւ ոչ կամելով թաղուցանել. այլ զի ձիւ առեց. ձիւ ունց. զեւթանանելի եւթն թողուին ի միւսմ նապի. եւ եւ հաւատամ առցին եթի զոր կապեց կապեալ լոյի. եւ զոր արեակեք՝ արեակեք եւ երանի՛ որդանմանց՝ զի եւ ինքեանք հանդիպեցին: Արդ եթի դուք թողոյք մեզ եւ արեակեք. եւ ձեռ լու՛ն եւ արգաթաղուցանել, կամելու: Իսկ արդ ոչ եւ որ գաւաթապարեւ, եւ այս կարեանք տառապեալս անին այդանս:

Բայց եղև. զինն այս ի թախանձութեան հայոց. ք եւ հ: յաշտարհակալութիւն. բուսարիցն եւ ի զարեալեալութիւն լուսանիւն. եւ յիշխանութեան մար: անապիւքս եւ քաղաք իշխանին պարեմ ընդթելին եւ ի կաթաւորեալութիւն ան կոտանդեալ. ի նք ուխտս եւ յաթառս զնոյսալու եւ ի մեծ մարդապաշտոն տալին. ընդ հովանեան նրա առաքելոցն եւ անապիւքս նշանալս հրամանաւ եւ աւտանդալութիւն անապիւքս. եւ առաքելաշնորհ արհեստագործ մար: ան յովհաննիս. հեղե՛կ եւ մարգարէի: որ եւ զիմ տարաւանութիւն վտանջալոյց ի

փոռն զինն անապիւքս. իբր անապիւքս զարդ զաւարացող զին եւ զինութ քարտեմին շնորհեալ: Եւ եւ եղեկին եւ ամենաթշուառ մատել: Ըստ յարաբերին եւ եղեկութեան. անելով միայն զանեւ եւ զեւ: եւ ոչ զեւթիւն զանապիւքս եւ վարդապետութեան ի մարգարեան կամս ան իմոյ վտանջալուծեալ եւ թախանձական ինդր համարան եղբայրութեան, անեւ ի գործ արեւել ըստ կարի կատարեցի սոյլ եւ փոքր զարդ արեւել անապիւքս. զի որդի կրկին տալանք եւ մեր, զի անապիւքս ինչին: զի ինչեւ եւ յայն մեր վտանջալ ի սոյն. այլ առաւել՝ հարկ տրեալս հրամանին, եւ կամք հարազատ միջնեւութեան: Ոչ որդի միերաման երեսուք եւ արտահաւաճ պարտաւանք հայցեմ յամենեցունք զի ապաւինել ձեր՝ ապե՛կ այ՛ զայն մեր եկեղեցւոյ իւրում ընդ երկայն առաւել. եւ յետ աստեաց անարատութիւն համարեալապաշտ իր երեսով կալ ի մեծի տեսնել ասակի իւր՝ ամենայն նշանաւորեցելովք. մահաւանդ մանկամեք նրա առաքելոցն, ասելով. ահա եւ մահակոչեմ զոր երեսուր ինչ ընդ իս: եւ արժանաւորեցի՛ լու՛ն եթի եկայք արհեստեք հարեմոյ ժառանգեցե՛ք զանապիւքս զինեանս, ամեն: Գարեալ ինդրեմ մեծա յուսով զի զայժմու եղբարքս իմ եւ զյոյսս եւ զանգեղեցի ընդերս իմ եւ զորդիսս. զմատեւարս եւ զհեւաւորս եւ զարեւար իմերմարս: անաւանդ առաւելորդ եւ փակակալ տան. այլ եւ որք անանուն եղեն մեզ եւ ազնակալն ի նիւթս կրկնելով, զի զամենեւեան առհասարակ ապաւինելու մասնաւորեցի՛ք եւ ամենեցուն մեզց եւ յանգնեաց ներսեմ եւ թողութիւն հայցեցի՛ք ի զեւ նշ մերմ: որ եւ արհեստ յաւիտեանս: ամեն: — Եւ արդ առ ինչ պարգեւալութիւն, մարդ լուսոյ եւ ամառ անապիւքս: եւ զայն փառալ տն յի. եւ հարսն պանայն անմահ փեռնայն իմ: դուռոր վերինն նմի եւ մարդ հանաւոյ ազանց՝ քաղցե՛ք նշ կենդանայ, եւ գրախ իմանալ: հրեւարս զգաւորս եւ քաւարս մեղսցեցի: Ընկալ զապաւ երկո զայ՛ ի ձեռնայ պատմապատիւ. իբր փեռնայն ք՝ քաւեւնն ի գրեւելին: Մի յանտրեան համարեցին. այլ բարեհաճութիւն իբրեւ գիւրեւեհայ պարեւն ընկալեւ եւ հանեցին: եւ ի ծոցս ք ծաղկեալ պահեցին զայ՛ մինչեւ յաւիտեան: Եւ բարեխաւ ընդ զեղ անելով զանարատ եւ զանապիւքս կոյն մարդմ: ամենայն համալուսմար դասուք ընտրելովք. առ հայրն որդրման եւ առ որդին մարդաւոր եւ առ շնորհաբանն հոգին մեր: զի զամենայն շնորհաբանութիւն սուրբ անապալալ կատարեցին: արհեստելն սոգաւ՝ յիւրաքանչիւր իւրայնայ արհեստել եղեցին: եւ նշեւեալ ընծալք ամենայն նշ հանդիպեցին: Եթե ի նիւթելն եւ կամ ի պտղել. եւ եթե ի կենդանեաց՝ անապիւքս եւ բանականաց. իսկ յուրաքանչեւն առ քն եւ պահպանեալն սոգաւ. մի ամանեցին առաջի մեծի տեսնելն յորժմ զայ վերտնն նորդեւ եւ կենդանեալ զամենայն արարած: այլ նորդեւ եւ փառալ ի փառս բարեբաղեալ յարաբարեւ ինդութիւն: եւ բերեւեալս արախութիւն ընդ հրեւալակ՝ գահաբաւ նոյք եւ արհեստաւորել վերաբարեցին ի ամենայն երարութիւն: յաւիտեան ամեն: Պարտիւն անապիւքս ու՛մ թողութիւն եղև. առաւել. եւ զայ՛ ան փրկութիւն մարդ եւ յետ փրկելուն իմ. նոյն սուրբ եւ քն որդի նշ: Կատարելէք ինդրոյս մարդ արհեստել եղեցին ի մահ եւ ի կենսա:

[illegible]

43.

9 0 6 2 0 1 0 6

?

ԹՈՒՂԴԹԸ 425: — ՄԵԾԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ 27X19X11 սմ.: — ԳՐԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Երկրակա, իւրացանելիք 226 սմ. սմ.: — ԳՐԻՍԻ Խոշոր ըրողգորգ. սող 27. Թանաք 26 սմ. գլուխը՝ Երեւն ու սկզբնաստանը կարմիր, նաքնը՝ Վազգը, զիջնաքը՝ արևախաղալի եւ զգնի: — ՆՈՒԹՈՒ Տաստ եւ յոռիկ թուղթ: — ԿԼԱՍՄ կաշեկապտ փայտէ: — ՀԱՆԳՎԱՄԱՐԻՆԻՍ սկիւրք եւ վերջը 1-2 թորիկ պակաս, բայց մոսիպակը՝ զարուզուցի: — ԴԱՄԱՐԱՆ ԹՈՒՂԴԹ՝ 244 ս. գ, 251 ս. գ, 421 ս. — 425 ս. եւ 425 ս. — 426 ք, որոշեց ըրողը Նոր կարգ-կարողութիւն կողմէն զըզուած 26: — ԼՈՒՍԻՆԱՆՈՒՅԱՆԸ ԳՐԻՍԻՆԻ Տասաթակ արուեստաւ: Նոյնպէս զարդագործը: — ԳՐԻԶԶ՝ ՄԱՐԻՈՒՆ, տասցող՝ Սակոյի Սակիսպուկու Միժործիք, տեղը՝ ԹԵՐԵՍԵ Միժորդ պանիք: Թուական արեւայտ:

ՅԵՇԱՏԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. Կան առաջին գրչեն՝
Թառալ մէկ-երկու տասնեակ, բայցն ալ Հիւսուած
գանձերուն վերջի տղերուն մէջ, իբրեւ բուն երգի
մասը՝ յիշենք միայն առնցիմ՝

Ի՞նչ 28 բ. ...այլ եւ երգողի բանին աղբասի ան-
ժիւս գրիւթորի: Եւսլ եւ ստացողի գանձին եւ տաղի, յա-
կոբ եպիսկոպոսի, ուղիղ փառուղի. այսոց ՚ի բանի եւ
որդարարողի: սիրով Հայցողի գանձին ւստողի, եւ լուս-
նաբանի. ող”:

Էջ 116թ. Հնարհօքն յնի. երգոյս երգողի. եւ
լսատարդի. մաքրումն եղիցիւ. ար յակունն արի նք մեծա-
բեցի. ողո՛ւ:

ԻՋ 369բ. Եղանակողք գանձիս եւ տաղի, ժըրա-
ջան կանգնողացդ յատենի, միաբան դուք ասէք աղորմի,
մրկբախչ անարժան գրծողի:

Ի՞նչ 378-ը. եւ անիմատո գանձիւ առողի յակեր
տնուն եկտի: Եւ տալցողի այս գանձարանի. յակեր ա-
նուն եկտի... այլ առաւել- օտրին գրողի, սաւո — ա-
նարժան անուն միկրի: Ի՞նչ օրմ:

Մենացեղները շատ աւելի համառօտ են եւ ոչ մէկ նորութիւն կը պարտւնակեն:

Ուրիշ յիշատակութիւններ. էջ 201 ա. Մի մե-
զադրէք զի օրինակն խամ էր տաղաւ:

Էջ 245 ա, 259 ա, 260 բ, 261 ա (լուսանյութի վրայ
օտար գրչե) հանձն մեծոքայ վանանցն է:

Էջ 257- (նոյնպէս) Այս տետրակն՝ մեծոք վա-
նալ է:

Էջ 380 (աւրիշ գրչէ) Թէ իմանաս Գուէն էս
Դանտ ասել :

Գլխավոր յիշատակարանը կորսուած մասերուն
մէջն էր անշուշտ:

44.

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

?

[illegible]

ՅԻՇԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻ ԷՋ 46Բ. ԱՆԿ-
ապարհ ըստ մանկության, ընթերցանողքի որ զվերահսկողի է
տարաբնակ մի նշանակող զգրաւն ձեր կամք է որ զբանն
է գրեալ :

Էջ 157Բ. Աւետարանն ըստ Ղըկիւ, (ասէ՛ն ետք
դուք գրքով), Եւանջել եւս աւետարան յայտնադի, զուր-
պասի որդիք, ուսարար, ներեւորի, որ իմ արարչ գլաւ-
տակոյնն, էառ եւ եղ, Թարգմազու Սուրբ անձանց կէն
ղջնցի, ով որ կարողի անձ որքովա մա, իւրն, եւ ծնու-
զանն եւս զարարան, պ՛տային եւ կողակցուն, շուշանքն
եւ ամ արեան մերձաւոր՝ց, եւ ի Թղլին փրկին:
Ապա՛ն եւ չայցա Թղլին եւ մնաին եւ ի Ժամանակն
ուզա՞յ՝ խան շահին, յորժամ ցալն ուսումնին յետ,
կռի՛լ արաւ, յետ զաւձաւ, եկն Թաւրեզ քանի մի
որ, նստաւ զնաց թէհնայն, ձեռն՝մք, նուս՝տ, կրպտ,
բաշանայիւր:

$$(Z_{\text{eff}} = 1.74)$$

4. Ե. ԱՃԱՌԻՄ

1 6 2 0 1 4 7 4 4 7

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-Ի ՆԵՐՈՒՆԱԾ ԶԵՆՈՒՄ

$$(T_{\text{eff}} = 2.5 \times 10^4 \text{ K})$$

6.

1. Հյո. Գրանե եւ Էմանուէլ բաւերը: 26րդ ընդունի՛ր Holger Pedersen-ի կարծիքը, որուն Համեմատ Գրանե, Դոստալ, Դիւստալ-էն եւ Էմանուէլ-Գրանե կառաջ եկած են, իբր ձայնաւորներն որ Գրանե-էն կառաւարտութեան օրինակները Հայոց ի մէջ Ու Սարյան